

## FIPRONILCRISIS HEEFT PLUIMVEEHOUDERIJ VEEL GELEERD

# “Het had niet verder uit de hand kunnen lopen”

**Snel de kippen schoon, dat was het doel van Eric Hubers, die als voorzitter Pluimveehouderij bij LTO/NOP de fipronilcrisis van dichtbij meemaakte. Als pluimveehouder voelde hij mee met de machteloosheid die zijn collega's ervoeren. Hoe kijkt hij terug op de crisis die nu bijna een jaar geleden begon? Is die eigenlijk al wel voorbij? En wat kunnen we ervan leren?**

**Het is nu bijna een jaar na de start van de fipronilcrisis. Hoe kijkt je daarop terug?**

“Dan kom je al snel in clichés terecht. Ik heb drie vogelgriep-epidemieën meegemaakt, maar de fipronilcrisis spant de kroon, qua impact en machteloosheid. Bij een vogelgriep-epidemie is er een duidelijk plan. Dat was hier niet. Maar ik had wel meteen door: dit is heel ernstig.”

**Hoe ging je te werk?**

“We zijn heel snel gaan kijken hoe we die kippen schoon zouden kunnen krijgen. Samen met Ruth (Bouwstra, sectormanager Pluimvee bij GD, red.), heb ik veel uren doorgebracht. In het begin was het vooral ingewikkeld omdat de situatie elke week veranderde. Waren het eerst nog zeven getroffen bedrijven, een paar weken later bleken dat achthonderd stallen! Je wil dan vooral pluimveehouders te woord staan en zo veel mogelijk informeren. Terwijl je zelf ook op zoek moet naar informatie.”

**Waarin verschilt dit van een dierziekteuitbraak?**

“Je hebt te maken met twee dingen. Ten eerste is de oorzaak fraude, waarvan de fraudeurs zijn opgepakt en berecht worden. En ten tweede is er een gevaar voor de voedselveiligheid. De



*“We hebben de gunfactor van de burger nog”*

NVWA reageerde hier overspannen op, vertrouwde niemand meer. Bijvoorbeeld als een getroffen bedrijf meerdere takken had, legkippen op één locatie en 15 kilometer verderop een vleeskuikenbedrijf, dan werd dat onderdeel ook geblokkeerd. Terwijl de hele sector weet dat vleeskuikens geen bloedluis hebben. Met dat soort reacties is veel schade aangericht.”

### Op wat voor manier?

“Er is een groot verschil ontstaan tussen pluimveebedrijven. Er zijn bedrijven die fors geprofiteerd hebben van de crisis en er zijn bedrijven failliet gegaan. Zo zijn er kooieieren voor 0,12 euro verkocht. Die bedrijven zijn zó binnengelopen dat ze meerdere scharrelbedrijven zouden kunnen opkopen.”

### Zijn er nog bedrijven die kampen met de nasleep van de fipronilcrisis?

“Er zijn nog steeds tientallen stallen die niet vrij zijn. Of ze niet kunnen of niet willen, dat weten we niet. Onlangs is een nieuw koppel kippen besmet geraakt, mogelijk via mest in de uitloop. Daarnaast is op veel bedrijven de mest nog niet vrijgegeven, die moet een keer weg. Als die lang genoeg blijft liggen dan lost het probleem zich vanzelf op, maar de halfwaardetijd (de tijd dat de hoeveelheid fipronil is gehalveerd, red.) is langer dan de tijd dat de mest officieel mag blijven liggen. De meeste bedrijven zijn weer opgestart en hebben hun normale ritme weer te pakken. Maar er is een groot aantal pluimveehouders dat het moeilijk heeft. De impact van het dag en nacht schoonmaken, maar ook het verwijt naar zichzelf: had ik het kunnen voorkomen? Dat verwijt moeten ze zichzelf niet maken vind ik.”

### Hoezo niet?

“Het is heel wrang dat het is gebeurd op het moment dat de normen zijn aangepast. De NVWA wist in 2016 al dat dit speelde, en toen mocht er nog drie keer zo veel in de eieren zitten. Als we er toen mee aan de slag waren gegaan was er nauwelijks een probleem geweest. Dat is ook één van de redenen dat we als LTO een rechtszaak tegen de NVWA aanspannen. Maar ook vanwege de buitenproportionele maatregelen en voor de uitspraken die ze in de media heeft gedaan. En heel eerlijk, ik had tot de start van de crisis halverwege vorig jaar nog nooit van fipronil gehoord. Het zat niet in mijn aandachtsgebied.”

*“Ook al is de voedselveiligheid nooit in het geding geweest, de wet is de wet”*



### Is dat ook een leermoment geweest?

“Blijkbaar hebben we iets nagelaten, maar samen met IKB en de overheid kunnen we de keten veiliger maken. Je kunt fraude nooit uitsluiten, maar je kunt wel de omvang van de crisis verkleinen door veranderingen extra te analyseren. Als een bedrijf in één keer een veel betere oplossing heeft voor een probleem dan alles daarvoor, dan is dat toch wel opmerkelijk. Als gevolg van de fipronilcrisis gaan we het eiersysteem robuuster maken. We krijgen lijsten van stoffen die de pluimveehouder mag gebruiken voor ongediertebestrijding, waar bloedluizen nu ook onder vallen, net als voor de knaagdierenbestrijding. Daarnaast werken we aan een Algemeen Verbindend Verklaring van een aantal IKB-voorschriften voor de 10 procent aan pluimveehouders die niet aangesloten zijn bij het kwaliteitssysteem, zodat die ook aan een minimum van eisen voldoen. Zij zijn immers medeverantwoordelijk voor de reputatie van de hele sector.”

### Die reputatie van de sector, heeft die een knauw gehad?

“Het ei wordt nog steeds gekocht, dat is niet minder geworden. We hebben de gunfactor van de burger nog. Maar je moet wel laten zien dat het niet nog eens kan gebeuren.”

### Is dat gelukt, de crisis zo klein mogelijk te houden?

“Nee. Het had niet verder uit de hand kunnen lopen.”

### Wat wil je pluimveehouders nog meegeven?

“Ik denk dat niemand zich kon realiseren dat de behandelingen van Chickfriend deze enorme gevolgen zouden hebben. Het door Chickfriend illegaal toegevoegde fipronil is als een enorme vlooiënband gaan werken. Het was een nieuw fenomeen. Ik hoop dat de bewustwording groter is geworden, dat je niks kunt doen zonder dat je zeker weet dat het 100 procent veilig is. Natuurlijk, het gaat om picogrammen. Zulke kleine hoeveelheden, maar realiseer je dat alles vindbaar en aantoonbaar is. We willen in Nederland eten dat van onberispelijke kwaliteit is, en ook al is de voedselveiligheid nooit in het geding geweest, de wet is de wet. Als het er niet in mag zitten, mag het er niet in zitten, punt.”